

Съюзът на лесовъдите в България
Ви пожелава Весела Коледа
и щастлива Нова година!

Рила - вр. Мусала
снимка Йордан Дамянов

Българска ТОРА

Издание на Съюза на лесовъдите в България

ISSN 1312-7055

Брой 5 (94), год. XIX, декември 2023 г., София 1303, ул. „Антим I“ №17
www.bulgarian-foresters.org

e-mail: [bggora@abv.bg](mailto: bggora@abv.bg)

УС на СЛБ обсъди и прие решения по най-актуалните въпроси за лесовъдската колегия

Заседанието на Управителния съвет на 23 ноември, проведено на Юндола, започна с едноминутно мълчание и ставане на крака в памет на починалия колега - инж. Иван Георгиев - председател на РС на СЛБ - Берковица, в периода 1991 - 2007 г., когато е и член на Управителния съвет и зам.-председател на СЛБ.

След задълбочено обсъждане бяха приети отчет за дейността на Съюза на лесовъдите в България за 2023 г., (виж на стр. 2), предварителен отчет за изпълнение на бюджета за 2023 г., както и предложение за бюджет за 2024 година.

Отново бе потвърдено становището на СЛБ за отделяне на ИАГ заедно с държавните предприятия и техните поделения в самостоятелно ведомство към Министерския съвет, което е прието и представено в декларация на УС на СЛБ от 2015 година. С него са запознати всички политически партии и те са го приели, като свидетелство за това е включването му в програмните документи на настоящия управленски мандат.

Беше отчетено, че декларацията на СЛБ срещу предложението за промени в Закона за водите постигна успех. Необходимо е повече колеги да участват с представяне на свои становища, които да се изпращат в съветните комисии на Народното събрание в периода на обществено обсъждане, където се броят постъпилите становища за подкрепа или против направените предложения.

Предстоящо е участието на представители на СЛБ в подготовката на промени в Закона за горите, свързани с отделянето на ИАГ от МЗХ, в очакваната работна група. Предстои да се изгответят предложения за реформа в държавните горски предприятия по Закона за публичните предприятия. Условието, което постави УС, е в духа на досегашните традиции предложените промени да бъдат обсъждани в колегията в условия на прозрачност и равнопоставеност. Този стил позволява да участваме в приетите и публикувани промени в Наредба № 8. Не бяха приети от Народното събрание промените в ЗОП, които се отнасяха за дейностите в горите. Предстои участието на наши представители в работата за обсъждане на промените в Националния FSC стандарт, както и на националния стандарт за PFSC на България.

Бе подчертано, че СЛБ в момента има силни позиции, което позволява да има възможност аргументирано да представя и защитава своите виждания за формирането и осъществяването на горската политика. Това трябва да се използва, за да се поставят и решават най-важните въпроси на сектора и колегията в интерес на опазването и умножаването на горското богатство на България.

Наши представители участваха в Националния съвет по горите към министъра на земеделието и храните, в научно-практически конференции, семинари и дискусии за ползването на дървесина от държавните гори, за отмяна на административния акт за ограничаване на ползването в зрелите гори, за запазване на единството с браншовите организации на дърводобивните, дървообработватите и мебелните предприятия за опазване на устойчиво стопанисване на горите. Ръководството на СЛБ организира срещи с браншови организации, председателят на СЛБ бе приет от министъра на земеделието и храните, провежда редовни срещи с ръководството на ИАГ, с представители на РДГ и държаните предприятия. Тези методи за видимост на дейността на СЛБ укрепват авторитета ни пред заинтересованите страни, намаляват напре-

жението в сектора, позволят да се очертаят интересите на заинтересованите страни и да се преодоляват проблемите в отношенията, възникващи по повод опазването, стопанисването и ползването на горите със съгласието на всички заинтересовани.

Важно място в дейността ни заемат връзките с обществеността за повишаване на видимостта на професията ни и нейните постижения. Поражения върху имиджа на професията нанесаха някои констатации, че при наводненията по брега на Черно море имаме вина с неправилното стопанисване на горите. Атаките са от неспециалисти, но обществото чува, че в дейността на лесовъдите има пропуски. Променихме подхода и срещите с НПО се осъществяват директно, а не чрез медиите. Ако успеем да направим това и на местно ниво, ще остане по-лесната задача тези контакти да се поддържат постоянно. Бе поставен въпросът за назначаване на на СЕЛ бе проведена в Швеция. Предвижда се на срещата на ръководството през 2024 г. в Люксембург да се възложи редовният конгрес на СЕЛ през 2025 г. да бъде проведен в България.

Бяха обсъдени резултатите от съвещанието, предизвикано от РС на СЛБ и инж. Радослав Радев по стопанисването на полезащитните пояси.

Особено внимание бе обрнато на организационното състояние на СЛБ, особено от Регионалните съвети в Бургас, Велико Търново, Пазарджик, София и Пловдив. Получени са множество сигнали от колеги от дружествата по места. Нашата позиция е да се спазват изискванията на професионализма, на лесовъдската етика и морала. Особено сме чувствителни към кадровите промени, продиктувани от зависимости. Тежат ни и сигналите за междуличностни конфликти от дружествата в някои РДГ и подделенията на ДГП в района, което създава ненормална обстановка за работа.

Бе приет текстът на доклада за финансовото състояние на СЛБ през периода 2019 - 2022 г., както и мерки за изпълнение на препоръките от доклада. УС прие Правила за водене на счетоводната отчетност, Приложима счетоводна политика, Индивидуален сметкоплан и Списък на използвани първични и вторични счетоводни документи, с кратки правила за тяхното използване. Да се възложи воденето на счетоводната отчетност на дипломиран счетоводител за длъжността „главен счетоводител“ на Сдружението, който да изгответи ежегоден счетоводен баланс и Годишен финансов отчет. Да се води текущо счетоводство на подходяща компютърна счетоводна програма, с която да се осуетяват приходите и разходите за 2023 г., която да е основа за водене на счетоводната отчетност за следващите години. Членският внос да се събира до края на февруари на текущата година в дружествата по списък на членовете, платили своя членски внос, удостоверено с подписа на председателя на съответното дружество (по образец). Половината от събрания в дружествата членски внос заедно с копие от списъка на членовете да се предава в РС на СЛБ или да се превежда от председателите на дружества по банковата сметка на СЛБ, като копие от списъка на членовете и от банковия превод да се предават в РС на СЛБ. За събрания и преведен по банкова сметка на СЛБ или предаден от РС в офиса на СЛБ в София членски внос се издават фактури на РС на СЛБ. Оригиналите на документите - бланката от банковия превод или приходният ордер, заедно със списъка на членовете, платили своя членски внос, удостоверено с подписа на председателя на съответното дружество, да се съхраняват в съответното дружество, а фактурата оригинал и копията от другите документи - в РС на СЛБ.

Бе избран секретар на СЛБ - инж. Любен Желев, както и счетоводител на СЛБ - Нели Николова.

СЪЮЗ НА ЛЕСОВЪДИТЕ В БЪЛГАРИЯ
София, 1303, ул. „Антим I“ № 17 тел.: 02 9818632

Изх. № .....
София, ... 2023 г.

ДО
ИНЖ. ....
ЧЛЕН НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА СЛБ
ИНЖ. ....
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕГИОНАЛНИЯ СЪВЕТ
НА СЛБ
ИНЖ. ....
ДЕЛЕГАТ НА ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
СЛБ

ПОКАНА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО.....
На основание на чл. 18, ал. 1 и при условията на чл. 19, ал. 1 и ал. 2 от Устава на СЛБ Управителният съвет на Съюза на лесовъдите в България свиква Общо събрание на сдружението на 07.03.2024 г. (четвъртък) от 10.30 ч. в зала „Акад. Мако Даков“ на централната сграда на Лесотехнически университет, София, бул. „Климент Охридски“ № 10.

Общото събрание да се проведе при следния ДНЕВЕН РЕД:

1. приемане на отчета за дейността на СЛБ за 2023 г.
2. приемане на годишен финансов отчет за изпълнение на бюджета за 2023 г.
3. вземане на решение за освобождаване на членове на УС и попълване на състава на УС.
4. приемане на проект за бюджет за 2024 г.
5. Разни.

Управителният съвет в съответствие с изискванията на чл. 17, ал. 2 и чл. 20, ал. 2 от Устава на СЛБ определи норма на представителство в състава на ОС: всички членове на УС да са делегати, плюс още 1 делегат на организации с до 150 членове и още 2 делегати при организации с над 150 членове. Поканата до избранныте за делегати на Общото събрание да бъде изпратена по електронната поща чрез председателите на Регионалните съвети на СЛБ и да бъде публикувана на страниците на „Държавен вестник“ и вестник „Българска гора“.

Заседанието да се проведе присъствено. РС на СЛБ във Велико Търново, Бургас, Сливен и Пловдив да организират отчетно-изборни събрания във всички дружества. Да се изберат делегати на ОС и предложения за членове на УС на СЛБ, които с кратко CV да бъдат изпратени в офиса на СЛБ в София не по-късно от 05.02.2024 година.

Участието в заседанието на ОС на СЛБ на избранныте делегати е задължително. За информация относно материали за заседанието, както и за потвърждение за участието не по-късно от 05.03.2024 г. да се поддържа връзка с офиса на СЛБ, на тел. 02 9818632 със секретаря на СЛБ - инж. Любен Желев - 088541628 или инж. Богдан Богданов - 088759821, ел. поща [bggora@abv.bg](mailto: bggora@abv.bg).

Председател на СЛБ
Проф. д-р Иван Палигоров

Инж. Любен Желев
е новият секретар
на СЛБ

Роден е през 1952 г. в с. Мустрак, Хасковска област. Завършил ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1978 година.

Същата година започва работа в „Агролеспроект“ - София, където до 1991 г. последователно е проектант, ръководител проектантска група и контролен специалист.

През 1995 - 1997 г. е главен технолог по дърводобива в ГС - Ихтиман.

През 1999 г. постъпва в централното горско ведомство в отдел „Лесоустройство“, в който работи до края на трудовата си кариера през 2017 година.

Към настоящия момент е на частна лесовъдска практика.

Управителният съвет на Съюза на лесовъдите в България

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪЮЗА НА ЛЕСОВЪДИТЕ В БЪЛГАРИЯ ЗА 2023 ГОДИНА

(приет от Управителния съвет на СЛБ на 23.11.2023 г.)

Позволявам си само накратко да отбележа резултатите от дейността през 2023 г., както и за напредък в постигането на поставените в Мандатната програма цели. Подробна информация за направеното е публикувана на интернет-страницата на СЛБ и в нашия печатен орган - в. „Българска гора“.

По въпроса за отстояване на провеждането на дългосрочна научнообоснована горска политика имаше един основен акцент - работата на представители на СЛБ в Националния съвет по горите. Бе подкрепена инициативата на МЗХ - „Зелени градове, зелени коридори“, за подпомагане на озеленяването на крайградските зони, паркове и съществуващи инфраструктурни обекти. Изразихме несъгласие с решение № 1042 на МС от 21.12.2022 г. и подкрепихме необходимостта от обществено обсъждане на преобразуването на държавните горски предприятия по Закона за публичните предприятия. Включихме се в общественото обсъждане на изгответата от работната група „Национална стратегия и политика 2030 г.“, както и в няколко обсъждания на промени в Закона за горите, последните от които допълнени в залата на Народното събрание и създаващи доста задължения и неудобства на отговорните институции. От името на ръководството на СЛБ изпратихме до НС възражение относно текстовете на ЗИД на Закона за водите, благодарност за което заслужава инж. Деян Стойнев (вж. в. „Българска гора“, бр. 4/2023 г.).

Необходими са промени в ЗГ, които да подпомогнат да се преодолеят проблемите с последните промени. Очаква се да стартира работа по реализирането на записаната в програмата на Правителството реформа и да осигури приложението на Плана за възстановяване и устойчивост. Участвуахме в обсъждането на публикуваните промени в Наредба № 8. Засега депутатите се отказаха да приемат промените в ЗОП, отнасящи се до възлагане на дейности в ГС. Активно беше участието на наши представители в работата за обсъждане на промените в Националния FSC стандарт, както и на националния стандарт за PFSC на България.

На заседание на УС бе обсъден текст на писмо от инициативен комитет за реформа в горския сектор. Бе взето решение да се подкрепи инициативата, за което бе подгответ отговор, публикуван на страниците на бр. 3 на в. „Българска гора“. Ръководството на Съюза винаги е заемало принципна позиция при предложението за реформи и за усъвършенстване на нормативната база промените да се обсъждат широко и да се спазват изискванията на професионализма и лесовъдската етика и морал. Няма обективна причина да не се постъпва така и в бъдеще.

Работата по утвърждаване на авторитета на СЛБ. Поддържането на непосредствен контакт и откритото представяне на позицията на ръководството на СЛБ в срещите с ръководството на МЗХ, ИАГ и държавните предприятия по всички въпроси, засягащи устойчивото развитие и умножаването на горското богатство на България, продължи да изгражда доверие и предвидимост във взаимоотношенията. Така е и в някои регионални съвети, с неуморна работа на хората по места в РДГ и в ДГС/ДЛС. Ръководството на СЛБ желае да продължи да поддържа по-близки, а още по-добре - и непосредствени контакти, с регионалните структури и дружествата по места. Полагаме усилия в някои региони да укрепим връзката между колегите от регионалните дирекции с работещите в ДГП и техническите поделения. Особено там, където тя бе сериозно нарушена. Търсим нов подход и избираме нови регионални координатори, което продължава и сега, там където това е неизбежно.

За да потвърди високото доверие

СЛБ през 2023 г. проведе процедурата за избор на „Лесовъд на годината“ за 2022 година. Със заповед на председателя на СЛБ Централната комисия, като разгледа постъпилите 27 номинации от РС и дружества на СЛБ за общо 27 лесовъдди и за носител на приза „Лесовъд на годината“ за 2022 г., определи инж. Петко Ангелов - експерт в ЮЗДП - Благоевград, подгласници - инж. Кирил Иванов - директор на ДГС - Невестино, ЮЗДП, инж. Асен Карабов - зам.-директор на ЮЗДП - Смолян, инж. Елена Крижан-Величкова - Дирекция „ДГП“ в Министерството на земеделието и храните. За носител на приза „За цялостен лесовъдски принос“ определи инж. Петър Заяков - директор на РДГ - Стара Загора, а за носител на приза „За значителен принос за популяризиране и повишаване на имиджа на лесовъдската професия“ - инж. Елена Кайкова - лесовъд на частна практика от Смолян, и инж. Александър Попов - зам.-директор на ДГС - Белица. Наградите бяха връчени тържествено на откриването на Седмицата на гората на 3 април 2023 г. във Велико Търново. Като цяло може да се отбележи, че се номинират и избират достойни колеги, които са гордост за лесовъдската професия.

Подробна информация бе публикувана във в. „Българска гора“ и сп. „Гора“, както и на страницата на СЛБ в Интернет.

През периода на заседание на УС и на ОС на СЛБ бяха обсъдени и прими категорични становища относно защитата на професионализма, лесовъдската етика и морал. Имахме активно участие в срещи и дискусии по проблемите в горския сектор, свързани с добива и преработката на дървесината. Като най-активни в това отношение бяха сдруженията на преработвателите на дървесина в Троян и област Благоевград. Сериозни дискусии и много полемика предизвикаха наводненията в околните на Царево, особено за да се опровергат твърденията, че прекомерните сечи са причина за природното бедствие. Трябва да заявим, че извадихме подкрепа от ръководството на МЗХ и от междуведомствената комисия, създадена по заповед на министър-председателя. Би било оправдание за институциите, ако сечите в Странджа са причинили обезлесяване, но такова на терен не бе констатирано. Бедствието е причинено от 320 л/м² валежи за едно денонощие, при което дори залесяванията не могат да удържат почвата.

Особено напрежение всяват в колегията шумно огласените обвинения за участие на колеги в организирани престъпни групи, в лобизъм и политически зависимости, за корупционни практики и икономически зависимости и т.н. А когато сигналите за такива случаи се огласяват отворено, става още по-тежко. Тежат някои недоказани обобщения, че колегията ни е свързана с престъпността, че едва ли не всяко нарушение или престъпление се случва задължително с участие на колеги. Професията ни се превръща в поле на личностно надделяване и противопоставяне, оповествяване на съмнения или клюци за нарушения, принуждаване на колеги да свидетелстват в полза на „силните на деня“, след промяната на което да се отказват да свидетелстват за безспорни нарушения. Вероятно това е от страха да не си изгубят работата. Но проблемите ескалират, стават като снежна топка, поляризират колегията. Вярно е, когато има доказани нарушения, се предприемат незабавни мерки. Опитите да се противопоставят срещу порочната практика да се огласяват непроверени и недоказани факти не са успешни засега. Това е показател за дълбокото проникване на политиката в системата ни, особено на място равнище. Неприятно е, че няма механизъм, по който да защитим колегите, ако изнесените факти не се докажат, за да се възстанови доброто им име, както и това на професията. Трябва да се отбележи, че настоящето ни,

макар критикувана от някои колеги и заинтересованите страни, бе причина да бъдат направени уверени стъпки в посока на прозрачност и откритост, за намиране на работа на уволнените и преместените колеги. За съжаление, не винаги успяваме и губим подготвени колеги, които напускат професията.

В изпълнение на препоръки на членовете на УС за предприемане на действия за преодоляване на негативния образ на колегията ръководството на СЛБ участва непрекъснато в срещи с журналисти. Продължи и особено важната работа на представители на СЛБ с подрастващите, с местните НПО и граждани за защита на Българската гора. В много регионални съвети се организират съвместни инициативи с училищата и се провеждат конкурси за детска рисунка, организират се залеснявания и други.

Продължи работата по всички постъпили жалби, като в повечето от случаите е намирено подходящото решение. За съжаление от единични случаи на нарушения и незаконни практики в общественото пространство се налага разбирането, че всички лесовъдди са корумпирани и са свързани с политически или икономически зависимости. Много трудно се противопоставяме на това, особено когато обвиненията са неоснователни. Тежи ни и наследството от дълбоки междуличностни конфликти, които се активират през определен период от време и в които трудно може да се вземе страна. Може би е необходимо непрекъснато да се връщаме към правилата за лесовъдска етика, приети при възстановяването на Съюза през 1990 година.

В областта на продължаване на усилията за по-добра видимост на дейността на СЛБ и за подобряване на информираността и интерактивната връзка с членовете на организацията и с цялата лесовъдска колегия. Страница на Съюза в Интернет се поддържа в новия дизайн, заслугата за което продължава да е изцяло на д-р инж. Анна Петракиева. Създаде се добра възможност да се получава информация за проекти, за промени в нормативната база, както и в стратегически документи за управление на горското стопанство у нас и в Европа. Страницата служи предимно за информация, което не е маловажно, но би ни се искало да се ползва интерактивно - за дискусии, за поставяне на въпроси или споделяне на мнения, каквато бе целта на създаването ѝ. Разчитахме много на инж. Емил Ракъджиев, но вложеното му здравословно състояние не му позволи да продължи работата.

Продължи дейността за популяризиране на историята и традициите на горското дело у нас. Основен инструмент е издаването на вестник „Българска гора“. Адмирации заслужават главният редактор инж. Богданов Богданов, колегите от редакцията на сп. „Гора“ и секретарят на СЛБ - инж. Боян Бояджиев. Намалихме тиража на вестника на 1000 бр., защото цените на услугите за печат и разпространение се увеличават. Продължаваме традицията във всеки брой на в. „Българска гора“ освен актуалната информация да се представят нови книги, да се отбележат къръги годишници на колеги, които са допринесли и все още допринасят за издигане на авторитета на лесовъдската професия, на образованието, науката и изследванията в областта на горското стопанство. Необходимо ни е да се увеличат материалите от регионалните ни кореспонденти за дейността на колегите по места. Макар с малко закъснение, успяхме да разпространим годишния календар на СЛБ за 2023 година. Подписахме договор за спонсорство, за да издадем и разпространим календара на СЛБ за 2024 година.

Бе продължена традицията да се подкрепят дружествата на лесовъдите ветерани. Бяха проведени срещи на лесовъдите ветерани от области София, Благоевград и Пазарджик.

Ветераните от София проведоха пътуващ семинар в Западните Родопи, организиран от инж. Георги Петрушев и подкрепен от инж. Здравко Бакалов - директор на ЮЗДП. Организацията на срещата на ветераните от Благоевград - транспорт, програма на посещението и обяд, бе осъществена от инж. Севдалина Димитрова - председател на РС на СЛБ в Благоевград и зам.-председател на СЛБ, която организира и финансуването подкрепа на срещата от инж. Валентин Чамбов - директор на ЮЗДП. В срещата взеха участие и ветераните от Пазарджишко област, транспортът и участието на които бяха финансираны от инж. Здравко Бакалов - директор на ЮЗДП - Смолян. Председателите на Дружеството на ветераните от Благоевградска област - инж. Минко Пътевски, и на Дружеството на ветераните от Пазарджишко област - инж. Георги Петканин, поздравиха участниците и благодариха за подкрепата на ръководството на СЛБ и на директорите на предприятията. Ветераните бяха посрещнати от инж. Величко Драганов - директор на УОСГ - Юндолова. Той представи дейността на Учебно-опитното стопанство, в което са в разсадника бяха дискутирани въпроси, свързани с възобновяването на иглолистните гори на територията на Стопанството. Ветераните посетиха Експозицията на горското дело в България, която бе представена от проф. д-р Палигоров. Единодушно бе мнението, че е събрана много важна и полезна за поколенията информация за развитието на горското дело в България - историята на горската служба, историята и развитието на СЛБ, развитието на средното и висшето горско образование, постиженятията на лесовъдската колегия. Бе изразена подкрепа на експозицията, като ветерани от двете области поеха ангажимент да се събират и доставят артефакти - книги, стари дневници и карти, машини и инструменти, намиращи се на територията на съответните горски и ловни стопанства или в домовете на ветераните. Бе отбелязана 75-годишнината на инж. Михаил Михайлов от Благоевград - секретар на дружеството на ветераните, като бе представена от проф. д-р Палигоров.

Бе изразена подкрепа на експозицията, като ветерани от двете области поеха ангажимент да се събират и доставят артефакти - книги, стари дневници и карти, машини и инструменти, намиращи се на територията на съответните горски и ловни стопанства или в домовете на ветераните. Бе отбелязана 75-годишнината на инж. Михаил Михайлов от Благоевград - секретар на дружеството на ветераните, като бе представена от проф. д-р Палигоров. Единодушно бе мнението, че е събрана много важна и полезна за поколенията информация за развитието на горското дело в България - историята на горската служба, историята и развитието на СЛБ, развитието на средното и висшето горско образование, постиженятията на лесовъдската колегия. Бе изразена подкрепа на експозицията, като ветерани от двете области поеха ангажимент да се събират и доставят артефакти - книги, стари дневници и карти, машини и инструменти, намиращи се на територията на съответните горски и ловни стопанства или в домовете на ветераните. Бе отбелязана 75-годишнината на инж. Михаил Михайлов от Благоевград - секретар на дружеството на ветераните, като бе представена от проф. д-р Палигоров.

УС на СЛБ продължи инициативата за Седмицата на гората да се почистят и обновят паметните знаци - чешми, плочи и паметници на бележити лесовъди, за което колегията е информирана. Бяха поднесени венци и цветя на признателност към лесовъдите отдаващи живота и делото си за Българската гора, като с това събитие ежегодно се открива Седмицата на гората.

Горска педагогика. Добрите практики за откриване на същността на нашата професия би възстановили доверието на обществеността към дейността на Съюза, без който тази дейност нямаше да е толкова богата и успешна. Благодаря на инж. Боян Бояджиев, който все още ни помага, на инж. Емил Ракъджиев - секретар на СЛБ, който макар и за кратко, със старание и умение успя да създаде по-добър ред в документацията. Предстои ни освежителен ремонт в офиса на СЛБ в София, като се надявам той да стане по-приветлив и да обслужва по-добре дейността ни.

Уважаеми колеги, критериите ни трябва да са високи и изискванията ни трябва да отговарят на желанието и очакванията на обществото за подобряване на резултатите от дейността на лесовъдската колегия, призвана да работи за опазване и умножаване на горското богатство на България за бъдещите поколения!

представляван от проф. д-р Иван Палигоров, инж. Деян Стойнев и инж. Севдалина Димитрова, чието участие бе финансово осигурено от ЮЗДП - Смолян, ЮЗДП - Благоевград, и СЦДП - Габрово, за което благодарим на директорите (подробна информация за събитието е помествана в бр. 4 на в. „Българска гора“). Съществено е, че следващият конгрес на СЕЛ през 2025 г. ще се проведе в България. Предстои ни официално да представим кандидатурата на България на срещата на УС на СЕЛ през 2024 г. в Люксембург.

Организационното състояние на СЛБ. През 2023 г. бе проведено Общо събрание и бяха обновени органите на управление на Съюза. Бе избран нов зам.-председател на СЛБ - инж. Деян Стойнев. Бяха приети промени в устава, бе определен нов размер на годишния членски внос на работещите лесовъди от 24 лева, половината от които остава в съответното дружество, а другите чрез РС на СЛБ се превеждат в общия бюджет на Съюза. За лесовъдите ветераните размерът на членския внос остава непроменен. По решение на Управителния съвет бе извършен финансов одит на СЛБ. Резултатите са

ОТКРИТО ПИСМО

До акад. Николай Денков -
Министър-председател на Република България

от един стар лесовъд, разочарован от поведението на висшите политици, „природозащитници“, журналисти и други „разбирачи“

Уважаеми г-н Денков, на 15.09.2023 г. ми прекия канчето. Първо Вие, за около 4 секунди, размахахте по телевизията една цветна карта, за която обявихте, че е на сечищата в Странджа планина. След Вас това направиха и други знайни и незнайни политици със съмнителна или никаква „експертиза“ в областта на горското стопанство. На въпросната дата се появи и една дама-веснайка, която също започна да ни плаши с „изсечените гори“. Тя преля последната капка на моето търпение. Попитайте „веснайката“ как се изработват грешни кадастрални карти. За разлика от Вас, аз не за 4 секунди, а 40 г. се занимавам с тези цветни карти и те не са „карти на сечищата“, а са карти на горските насаждения, в които е предвидено да се провеждат различни сечи - възобновителни, чрез които се възстановява гората, отгледни, чрез които се отглеждат младите и средновъзрастните гори, и селекционни, чрез които се отглеждат дърветата с най-добри семеносни качества.

Мина време, мина ми ядът, но след това пак се появиха разни веснайковци - някои учени, някои по-малко. Като капак на всички се яви и един „лесовъд-случайник“, който освен от „пънвове“ и „горска мафия“ от нищо друго не разбира. Не знам как си е взел изпитите по лесовъдство и лесоустройство, но това знаят тези, които са му „дали“ изпитите. Един кандидат за кмет пък изтърси, че в неговата община нямало нито едно дърво да се отсече. Знае ли миличият, че един негов предшественик „почисти пасища“, които представляват вековни гори?

ЗА КАКВО СМЕ ВИНОВНИ?

Аз не съм нито академик, нито професор, нито човек, който е извършвал научни проучвания, аз съм обикновен лесовъд. Между другото, ние сме едни от най-почтените хора в тази част на Земята. От класацията изключват лекарите и учителите, защото за мен те са свети хора. Да се върна на картата. Колкото по-цветна е една горска карта, толкова по-добре за гората. Това означава, че хората се грижат за горите - възстановяват, отглеждат, лекуват. Но открай време сме виновни за какво ли не - че сме залесили с

бор пустещите земи и няма вода, но виновни и когато вали и водата е много. Виновни сме, че превърнахме ерозираните земи на Югоизточна България в земен рай и че в този рай стават наводнения.

Обвиняват ни, че изсичаме горите. Обвиняват ни, когато старите дървета падат и затрупват реки и пътища, че и хора загиват. Останаха само „черните дупки“ в Космоса, но давайте, сигурно и това ще опитаме да прегълтнем. Били сме „горска мафия“. Каква „горска мафия“, та горският отрасъл е с най-малък дял в икономиката и е достатъчно ниско-доходен, за да се интересува от него каквато и да е „мафия“!

СТИГА!

Отървете се от платените манипулятори. Нищо добро няма да научите от Гусев, Гунчев и Гелев. Не знам чии интереси защищават, но със сигурност не са на Република България. Първо, г-н Премиер, ние не изсичаме, а сечем горите, при това по писани правила. Други хора изсичат горите, но затова ще Ви пиша по-надолу.

Огледайте се, г-н Премиер, когато пътувате из страната. И ще видите, че там, където има гора, валият повече дъждове. Не вали над Сахара, Къзълкум, Каракум, Гоби и Тар. А нашите планини няма как да ги спасим от дъждовете, защото те ги привличат.

Един млад човек съветва да се погледне на „Гугъл-земя“ територията на Странджа планина. Тя наистина е най-зеленото петно върху цяла Европа. Няма как там да няма валежи. Районът на Кърджали прези-ди 70-80 г. е силно ерозирана земя, върху която непрекъснато е грело сълнце и не е капвала капка дъжд, но тези „лесници престъпници“ са взели, че са я залесили и сега и там падат дъждове. Кого да съдим за това, господин академик? Може би „горската мафия“?

Както Ви казах, аз съм прост лесничий. Не разбрайте глупав, а без претенции на „веснайко“. Не съм правил научни изследвания за влиянието на гората върху повърхностния воден отток. Коя гора има по-голяма листна маса и по-голяма повърхност на стъблата - малко стари дървета или многократно повече

млади, но знам, че след тридесетина минута от началото на пороя никакви листа и никакви дървесни стъбла не спират водата. Тя минава като през фуния. Ако по пътя си срещне нападали и несъбрани стъбла и клони на стари, любими на горните герои, гори, водата ги повлича надолу по деретата, а какво става там - се видя и в Карловско, и в Царево.

Едни други учени написаха, че Странджа се обезлесява с „висока скорост“. Няма да ги карам да си оттеглят становището, но все пак да отворят и някой горски учебник, и някой и друг нормативен документ, за да понаучат що е то гора.

Да се върнем на „мафиата“. Къде и коя е „горската мафия“? Гарантирам Ви, че не е в гората и не са горските. Мафиотите не газят калта и не ходят по пепеляците, не са с почкерни от горски пожари или подгизали от вода дрехи. Мафиотите са по юлтите павета, с черни костюми, копринени ризи и в черни автомобили с интересни номера.

Престанете да хвърляте всички вини върху нас и необосновано да ни обиждате. Дължите ни огромно извинение, защото гората и горското стопанство са единственият сектор в нашата обрулена държава, който още не е докаран до колапс, но е близко до него.

ЗА ГОРИТЕ В ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

Многократно писах по темата за изсичането на горите. Писах до съдии и прокурори и до „загрижен за гората екологи“. Писах до министъра на земеделието, храните и горите. Писах на един професор. Сега ще напиша и на Вас. А Вие, ако сте почен човек, ако наистина обичате и тачите гората, послушайте ме. Ако не - Ваши си работи. В България наистина се изсичат гори, но не посочените в цветните карти, а тези, които „приятелите“ на горната госпожа, работили дълги години за по-зелената реформа, записаха част от вековните гори като земеделски земи (мери, пасища, ливади и др. подобни негорски определения).

За огромно съжаление около 4 млн. дка гори, представляващи естествени иглолистни и широколистни гори, широколистни издънкови гори и гори, създадени от поколения

лесовъди и граждани на страната преди процеса на възстановяване на земеделските земи, са застрашени от сечи, или както ги наричат големите „разбирачи“ - на „поголовни сечи“. Тези сечи не се предвиждат от горскостопански планове и програми, не отговарят на лесовъдската наука, не се изповядват от лесовъдите, а се раждат в главите на недобросъвестни собственици и ползватели на такива гори, кметове, политици, стратегически инвеститори и други.

Г-н Премиер, при Вас има много юристи, които можете да убедите да поработят по въпроса с горите в земеделските земи. Защото не трябва гората да става жертва на натрупани за 30 години купища от грешки по кадастралните карти.

Ще ви дам само един пример. В района на Стара Загора „съществува“ имот, с размер на около 20 дка, който по кадастрална карта е „делфинариум“. Можете да изпратите всеки несъгласен с горните редове да гледа атракция с делфини, но да внимава да не застане под дървета с по-малки и по възможност миналододателни шишарки.

ЗА СТАРИТЕ ГОРИ

Уважаеми г-н Премиер, да Ви обясня някои неща. Преди повече от 300 години немските лесовъди са измислили теорията за т.нр. нормална гора, което на прост език означава, че на териториална единица, да речем България, трябва да има по равно количество от всички възрастни на гората - от една до 100 години например.

Имаме достатъчно резервати, в които да показваме какво представлява една оставена сама на себе си гора. Но гората е като човешката популация - колкото по-възрастни стават хората, толкова по-трудно се възпроизвеждат и има риск поколенията да не бъдат с устойчиво здраве. Всеки вид гора си има „възобновителен турнус на сеч“ и възрастите са доказани след много проучване и анализи. Старата гора трудно се възстановява, а и не винаги успява, тя е малко цехче за производство на CO₂, а не на O₂. Старата гора е нещо като Клуб на пенсионера и моите уважения към тях. Но само обществото, в което

има млади хора, деца, ученици, студенти, учени, военни, работници и хора от всички възрасти, е здраво общество, което може да върви напред. Така е и с горите.

ГОРИТЕ ДА СЕ ГЛЕДАТ ОТ ГОРСКИТЕ

Г-н Премиер, видно е от Вашите публични изяви, че сте на „ти“ с всичко, което става около нас, и едно с Вашите съмишленици трябва да направите така, че гората да се гледа от горските, от горските стопанства, а не от „големите използватели“. Трябва работещите в гората да имат склонени нормални трудови договори, да получават нормална заплата и да се правят необходимите отчисления, да са с опит в тази работа, а не случайн за един-два дена и от сивата икономика.

Добра държава се прави с промишленост, с работни места и с добавена стойност, а не с такси. Тази гора, която притежаваме всички, има какво да ни даде, ако я използваме разумно и целесъобразно. Можем да я съхраним, като едновременно с това я ползваме.

Част от икономиката е и туризът, а за него трябва инфраструктура, вкл. и спортна. Какво е спортна инфраструктура е известно на всички, но когато заговорим за писти, ставаме много лоши. Какво е лошото нашието деца и внуци да спортуват вместо да се крият по кюшета и дворове и да употребяват съмнителни напитки, треви и хапчета. Има проблем, когато трябва да изсечем 40 дка за писта, а няма проблем да се изсекат 600 дка за пътна връзка Хасково - Димитровград на автомагистрала „Марица“. Какво е лошото в това повече хора да спортуват, от това да стигнем за три часа до „Сълнчев бряг“ и да пием кафе. Струва ми се, че бъркame ценности и изкривяваме и най-добри намерения. Забранихме пашата на животни в зоните от екологичната мрежа „Натура 2000“ и какво стана? Те започнаха да се превръщат в къпини, трънци и други подобни, но в никакъв случай не запазихме ценните лечебни растения и домашните животни.

Не знам дали ще ме чуете и разберете, но поне малко се замислете. 30.10.2023 г.

Инж. Илия АНГЕЛОВ

Мнение на специалиста

Как лесовъдите определят и съхраняват вековните гори

Като всяка биологична единица и гората, която е съвкупност от групи дървесни растения, преминава през три цикъла - раждане, растеж и развитие, загиване. Екологията постоянно афишира позицията си да се запазят вековните гори и дори един известен политик и неизвестен лесовъд настоява, че всички гори над 100 години са вековни. Математически това е така. Но лесовъдите работят с живи организми и там действат биологичните закони, затова използват термина „фаза на старост“. Определението кога започва тази фаза е основополагащ момент за това какви грижи трябва да се полагат за уძължаване на периода на стареене.

Лесовъдите използват няколко признака за това кой тип гора е достигнал до този момент:

• Първоекспертен преглед на здравословното състояние на вида гора и в случай на рециклиращи нападения от вредители или каламиети фазата на старост вече е настъпила.

• Увеличаване на плодоносенето и семеносенето през последните години - колкото един дървесен вид е поставен в по-лоши условия, толкова

по-рано започва да плодоноси в млада възраст.

• Първо преминала кулминация на растежа по височина и след това преминала максималната стойност на растежа по дебелина.

• Формирането на чадъровидна корона е показател, че степента на растежа е ниска.

• Начало на гнилостни процеси в централното стъбло.

• Спиране на дейността на репродуктивните органи и невъзможност гората да се възстанови по естествен път.

• Ако при санитарния преглед е установено изсъхване на повече от ¼ от дървостоя, фазата на старост е настъпила.

Фактори, които влияят на процеса на настъпване на фазата на старост:

• Произходът на гората - насаждения със семенен произход като правило са по-дълговечни. По тази причина се работи за превръщане на издънковите гори в семенни.

• Бонитетът на месторастенето - насаждения на добрия бонитет като правило са по-дълговечни и обратното.

• Релефът - насаждения, разположени на изложения с преобладаваща южна компонента, по-често изпитват недостиг на вода и хранителни вещества, което води до хроничен недостиг на хранителни вещества и обратно - там, където преобладават северните компоненти, процесът е по-оптимален и продължителността е по-висока.

• Дървесните видове са или дълговечни, или такива с близък хоризонт на развитие.

Икономически и екологични предимства:

• Прирастът на насажденията по дебелина е силно намалял, а този по височина е спрял.

• Част от дървостоя започват да изсъхват и в резултат на това стопаните сънават тръбва да направят необосновано високи разходи за добив при ниска продажна цена.

• Силно се редуцират екологичните функции на дървесната растителност - произвежда по-малко количество кислород и поради намалелият растеж по дебелина усвоява по-малко въглерод.

• Започват процеси на изреждане на насажденията и те постепенно за-

различен период от време образ

Възможности за горския сектор по Националния план за възстановяване и устойчивост

• Предстои да научим перспективите за това

Изпълнителната агенция по горите е бенефицент по проект „Възстановяване на ключови за климата екосистеми в изпълнение на Стратегията на биологично разнообразие на ЕС и целите на Европейския зелен пакт“, включена в компонент № 5 „Биологично разнообразие“ от Плана за възстановяване и устойчивост на България. Целта на проекта е да допринесе за Зеления преход на България и изпълнение на Стратегията за биоразнообразие на ЕС до 2030 г. чрез възстановяване на потенциала на екосистемите за погълтане на въглерод и способността им да произвеждат по-добри услуги и продукти. В рамките на проекта са набелязани три подцели: Осигуряване на свързаност на мрежата „Натура 2000“, възстановяване на традиционни ландшафти и създаване на екологични коридори; Възстановяване на ключови за климата екосистеми като влажни зони, сладководни и речни екосистеми, блатата и торфища; Внедряване на консервационни и образователни мерки за опазване на местни защитени видове и устойчиво развитие на зоологическите градини.

Проектът е изготвен от служите на ИАГ и Националната служба за защита на природата (НСЗП) към МОСВ в средата 2021 г., официално защищен е пред представители на европейските институции през есента на същата година и е включен като част от Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) в неговия трети вариант, разработен от първото служебно правителство през 2021 г. въз основа на предходните два варианта на Плана.

Съгласно проектното предложение, общият бюджет на проекта е до 72 202 000 лв., а първоначално предвиденият период за цялостното му изпълнение е от 2022 до 2026 г., т.e. 5 години. Първоначално бе предвидено финансирането да бъде предоставено на Министерството на околната среда и водите чрез дирекция НСЗП, като от сумата за изпълнението на някои от дейностите по определени работни пакети бе заложено до 47 900 130,70 лв. с ДДС да бъде предоставена на ИАГ като краен получател, отговорен за тяхното изпълнение. Междувременно, по време на изготвянето на

технически задания за обявяване на обществени поръчки за изпълнение на дейностите по работен Пакет 1 са установени потенциални пречки и за евентуалното им разрешаване беше включването и на държавните горски предприятия по чл. 163 от Закона за горите като партньори в рамките на Оперативното споразумение с Министерството на финансите.

Като цяло проектът е пряко свързан с постигане на цели на Европейския зелен пакт за възстановяване на биологичното разнообразие и намаляване на замърсяването, като са предвидени пет работни пакета и множество дейности за изпълнение, като тук ще разгледаме по-подробно първоначално заложените дейности по работен пакет 1, пряко свързан с инвестиции в горския сектор:

Работен пакет 1. Осигуряване на свързаност на мрежата „Натура 2000“:

Дейност 1.1. „Използване на потенциала на горските генетични ресурси за адаптация към климатичните промени“ с крайна цел опазване и съхранение на горските генетични ресурси в страната. Очакваният резултат и индикатор за изпълнение е: изградена обменна колекция семена от местни за страната и застрашени от изчезване дървесни и храстови видове за предоставяне на потребители при необходимост от възобновяване. Предвиденият срок на изпълнение е 3 години, а необходимото финансиране възлиза на 250 166,40 лв. с ДДС.

Дейност 1.2. „Картиране на старите гори в недържавните горски територии“ с основна цел поддържане на благоприятен природозащитен статус на горските местообитания по „Натура 2000“ в недържавни горски територии. Очакваният резултат и индикатор за изпълнение са: изготвен списък на потенциалните насаждения от гори във фаза на старост (ГФС) по предварително дефиниран алгоритъм в недържавните горски територии и картиран ГФС в недържавните горски територии. Предвиденият срок на изпълнение е 3 г., а необходимото финансиране възлиза на 400 000,30 лв. с ДДС.

Дейност 1.3. „Визуализация на горите в съществуващата информационна среда“ с крайна цел

осигуряване на публичен достъп до информацията за горите чрез интернет портал с пространствени и описателни данни за горските територии и дейностите в тях. Създаване на условия за свързване и обмен на данни с външни информационни системи, като тези, поддържани от АГКК и ИАОС, ИСАК и ИСУН и др. Очакваният резултат и индикатор за изпълнение са: създадена релационна база данни за горските територии към съществуващата информационна среда; създаден интерфейс за обмен на данни; индикаторът за въздействие е осигурен бърз достъп на заинтересованите страни до специализирана актуална информация и предоставяне на учеб услуги за горите и дейностите в тях на широката общественост. Предвиденият срок на изпълнение е 3 години, а необходимото финансиране е - 9 000 000 лв. с ДДС.

Дейност 1.4. „Възстановяване на традиционни горски ландшафти“ с крайна цел съхраняване и възстановяване на богатото биологично разнообразие в горските територии. Увеличаване на адаптивната способност на българските гори към климатичните промени, в т.ч. чрез използване на местни видове. Подобряване на водния баланс в прилежащите територии. Увеличаване на лесостоцта в равнинните райони. **Насърчаване на естественото възстановяване на местни видове в техния естествен ареал.** Възстановяване на структурното разнообразие на насажденията. **Ограничаване на ерозията и запазване на качеството на земите, съседни на горските територии.** Дейността е свързана с провеждане на мероприятия, насочени към справяне с някои от най-съществените проблеми по отношение на биоразнообразието в горите. От една страна, ще бъдат трансформирани голяма част от иглолистните култури, чрез превръщането им в широколистни гори от местни видове. От друга - ще бъдат възстановени някои ценни горски хабитати и част от защитните горски пояса. Очакваният резултат и индикатор за изпълнение са: проведена трансформация на 30 000 ха иглолистни култури; възстановени 80 ха защитни горски пояса и създавани горски хабитати на площ от 100 ха. Индикаторът на въздействие е разработена и утвърдена Национална програма за горска педагогика. Предвиденият срок на изпълнение е 4 г., а необходимото финансиране е 2 323 500 лв. с ДДС.

Дейност 1.5. „Намаляване на негативното влияние на по-жарите върху биоразнообразието“ с крайна цел намаляване на емисиите на парникови газове и опазване на биоразнообразието чрез повишаване на капацитета за превенция на горски пожари. Очакваният резултат и индикатор за изпълнение е: изградени 30 автоматични наблюдателни станции от Националната система за наблюдение, ранно откриване и оповестяване на горски пожари (30 коули по 300 000 лв., в т.ч. осигуряване на достъп до избраните точки, изграждане, хардуер и софтуер). Срок на изпълнение е 4,5 г., а необходимото финансиране е - 9 000 000 лв. с ДДС.

Дейност 1.6. „Политики за следващите поколения - повишаване на осведомеността на подрастващото поколение по въпросите за биоразнообразието и климата“ с крайна цел повишена осведоменост и интерес сред подрастващото поколение по въпросите за горите, горското стопанство, биоразнообразието и климата, повишена екологична култура на населението, отразяваща се в дългосрочен аспект в по-висока ангажираност към дейности за опазване на биологичното разнообразие, намаляване на замърсяването на горските и др. територии, незаконните дейности, увреждащи природата и т.н. Очакваният резултат и индикатор за изпълнение е: организирани и проведени 2700 обучения (по 100 занятия за всяка структура на ИАГ за 4 години с по 20 дена всяко). Индикаторът на въздействие е разработена и утвърдена Национална програма за горска педагогика. Предвиденият срок на изпълнение е 4 г., а необходимото финансиране е 2 323 500 лв. с ДДС.

Дейност 1.7. „Приемане на резултатите от изпълнението на проектните дейности“. Целта е да се следи за изпълнението на дейностите в съответствие с поставените цели и очакваните резултати. Очакваният резултат и индикатор за изпълнение са: организирани и проведени експертни съвети на ИАГ (брой протоколи от заседанията); брой организирани

теренни приемания на проектните резултати (брой доклади от теренните посещения); приети продукти от изпълнените проектни дейности (брой въстъпителни, междинни и окончателни доклади от изпълнени дейности). Предвиденият срок на изпълнение е 4 г. и 7 м., финансирането е 308 964,00 лв. с ДДС.

Предвидено е проектът да се изпълнива на територията на цялата страна, като най-общо първоначално заложените очаквани резултати от изпълнението на дейностите включваха:

1. Осигурена свързаност на 100 ха местообитания от мрежата „Натура 2000“, възстановени 80 ха традиционни ландшафти и създадени екологични коридори.

2. 30 000 ха гори с повишена устойчивост към климатичните промени.

3. Възстановени 6 влажни зони, сладководни и речни екосистеми, блати и торфища.

4. Възстановени 400 км реки като свободни от прегради.

5. 200 ха земи със сменено предназначение като влажни зони.

6. Нови 85 ха земи под защита.

7. 6 програми за размножаване и повторно въвеждане в природата на защитени и застрашени видове и обущаване въвведен в зоопарковете.

8. Над 54 000 дъча включени в обучителни дейности.

Междувременно, поради забавяне на сключването на Оперативно споразумение с Министерството на финансите за изпълнение на инвестиция С.5.12 „Възстановяване на ключови за климат екосистеми в изпълнение на Стратегията за биологично разнообразие на ЕС и целите на Европейския зелен пакт“ от одобрения от страна на Европейската комисия НПВУ и настъпили сериозни инфлационни фактори между периода на изгответо и подаването на проектното предложение и евентуалното му изпълнение, се наложи преработването и предоварянето на параметрите на някои от дейностите с отговорните за изпълнението му структури в Европейската комисия и Министерството на финансите.

Ето защо остава отворен въпросът - ще има ли подпомагане на горския сектор по НПВУ или не? Ще ви държим в течение в следващите броеве.

Д-р инж. Любчо ТРИЧКОВ

Випуск 2023 г. на ЛТУ получи дипломите си

Лесотехническият университет отбеляза Дена на народните будители в навечерието на празника с тържество, на което присъстваха ректорът чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев, зам.-ректорите проф. д-р Милко Милев, доц. д-р Катя Тренчева, доц. д-р Нено Тричков, Академичният съвет на Университета, преподаватели и студенти.

Сред официални гости на събитието бяха инж. Мирослав Маринов - зам.-министър на земеделието и храните, инж. Стоян Тошев - изпълнителен директор на ИАГ, проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България.

Проф. д-р Екатерина Тодорова - декан на Факултет „Екология и ландшафтна архитектура“, произнесе слово по случай празника.

Дипломите си получиха 200 абсолвенти, от които 36 - отличници, а 5 - пълни отличници. С приветствени думи към присъстващите висшисти и техните близки се обърна ректорът на Университета чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев. Пожелания за ус-

пешна реализация отправиха инж. Мирослав Маринов и инж. Стоян Тошев. В залата прозвучаха думите на Галилеевата клетка.

д-р Виктор Савов (ФГП), и „доктор“: гл. ас. доц. д-р Илиян Манев (ФВМ) и доц. Георги Стоименов (ФВМ). Диплома за образователна и научна степен „доктор“ получиха д-р Станимира Шулева (ФГС), ас. д-р Илиян Георгиев (ФВМ) и ас. д-р Севен Ружди Мустафа (ФВМ).

Обявени бяха резултатите от проведенния конкурс „Годишна награда на ректора за принос в развитието на научноизследователската

дейност в ЛТУ“ и за стимулиране на публикационната активност на академичния състав, който тази година е проведен в две категории: хабилитирани и нехабилитирани преподаватели. През 2022 г. общо 43-ма преподаватели са направили 104 публикации в списания с impact factor. Комисията по научноизследователска дейност и академичен състав към Академичния съвет е изльчила най-добрите. В категория нехабилитирани преподаватели носители на награди са гл. ас. д-р Михаил Червенков от ФВМ (320 т.), гл. ас. д-р Николай Зафиров от ФЕЛА (271 т.) и гл. ас. д-р Николай Цветанов от ФГС (165 т.). В категория хабилитирани са отличени проф. д-р Петър Антов от ФГП (2150 т.), проф. д-р Виктор Савов от ФГП (964 т.) и доц. д-р Момчил Панайотов от ФГС (837 т.).

Пред присъстващите на тържеството бе прочетено приветствието на президента на България Румен Радев. Бяха получени много Поздравителни адреси.

Тържеството продължи по фа-

култети. Проф. Иван Палигоров приветства бъдещите лесовъди с думите: „Добре дошли в професия! С работата си можете да реализирате своята представа за лесовъдъ. Нека се гордеем с делото на нашите предци и да продължим пътя им!“. В изказането си той посочи, че студентите от III курс в специалност „Горско стопанство“ са създали Студентско дружество към Съюза на лесовъдите в България. Чрез него младите хора ще могат да се включват в редиците на професионалната гилдия.

Заедно с дипломите си завършилите Факултет „Горско стопанство“ получиха награди от „Андреас Штил“ ЕООД, а отличниците - и от Изпълнителната агенция по горите.

Очакван и изпълнен с радост миг за студентите от випуск 2023 г. бе традиционното хвърляне на абсолвентски шапки пред сградата на Лесотехническия университет.

Женя СТОИЛОВА
Снимка: Йордан ДАМИЯНОВ

Грижа и отданост за Природния парк „Витоша“

Домакини, гости и учениците от 191 ОУ „Отец Паисий“ в с. Железница отбелязаха заедно годишнината на Природния парк

На 27 октомври ДПП „Витоша“ отбеляза 89-ата година от своето създаване на Детския екостационар „Бели брези“. Официални гости на събитието от Изпълнителната агенция по горите, чието поделение е ПП „Витоша“, бяха инж. Стоян Тошев - изпълнителен директор, инж. Димитър Баталов - главен секретар, инж. Тони Кръстев - директор на Дирекция „Горско стопанство“ и инж. Росен Райчев - директор на Дирекция „Контрол по опазване на горските територии“, както и инж. Валентин Чамбов - директор на ЮЗДП - Благоевград, Николина Чолакова - председател на УС на ЮЗДП - Смолян, инж. Николай Николов - директор на РДГ - София, инж. Цветан Динев - директор на ДГС - София, инж. Мирослав Джупаров - директор на ДЛС „Витошка - Студена“, инж. Венцислав Георгиев - директор на ЛЗС - София, Иrena Петкова - директор на РИОСВ - София, представители на ГСС - София.

В приветственото си слово д-р инж. Анна Петракиева - директор

на ДПП „Витоша“, изрази благодарността към всички приятели, съмишленици, партньори в общото дело за поддържане на територията на Парка и планината и туристическата инфраструктура в тях в добро състояние. Отбелязан бе и друг голям повод за празник - новоизграденият покрив на сградата на екостационара, построен с финансова подкрепа и помощта на ръководството на МЗХ в лицето на инж. Мирослав Маринов, ИАГ и инж. Стоян Тошев, ЮЗДП - Благоевград и директора му инж. Валентин Чамбов, ЮЗДП - Смолян с директор инж. Здравко Бакалов, както и инж. Александър Кроснев, директор на ДГС - Самоков. Принос в осъществяването на проекта има и Столична община чрез Фондация „София - европейска столица на спорта“.

Дирекцията на ПП „Витоша“ получи Поздравителен адрес от проф. д-р Иван Палигров - председател на Съюза на лесовъдите в България, в който бе подчертано: „Заслужават адмирации постоянството и упоритостта, с което работите по проблем-

ите на управлението на Парка. Заслужава адмирации стремежът Ви да работите с всички заинтересованни страни, с децата, учениците, посетители, като показвате богатство и красотата на планината. Това е много добра практика, която трябва да се наложи като ключов инструмент на горската политика у нас“.

Поздравителни адреси бяха получени от инж. Мирослав Маринов, инж. Валентин Чамбов, инж. Николай Николов, инж. Цветан Динев, бившият кмет на столицата Йорданка Фандъкова. Почит към рождения ден на Витоша отдоха учениците от 191 ОУ „Отец Паисий“ с директор Савина Игнатова във витошкото село Железница, които представиха фолклорна програма. Дирекцията на Парка връчи благодатствени писма на ръководителите на горските институции и Фондация „София - европейска столица на спорта“, подпомогнали развитието на инфраструктурата на защитената територия.

Борислав БЕЛДЕВ
Снимка: Йордан ДАМИЯНОВ

Институтът за гората - БАН, отбеляза своята 95-годишнина

По случай 95 години от основаването си Институтът за гората - БАН, 19 - 21 октомври проведе международна конференция под надслов „Гори без граници“. Форумът събра водещи учени, изследователи и международни експерти, които споделиха най-новите изследвания, програми и политики в областта на горското стопанство, екологията и екосистемните услуги. Събитието се осъществи с финансовата подкрепа на шестте държавни горски предприятия на Министерството на земеделието и храните, Фонд „Научни изследвания“ на Министерството на образованието и науката и Българската академия на науките.

Директорът на ИГ БАН, чл.-кор. д.н. Георги Георгиев откри конференцията в присъствието на официалните гости, сред които директорите на държавните предприятия, представители на ИАГ и нейните поделения, ЛТУ.

Миналото на Института за гората до наши дни бе представено в

Участниците и гостите на международния форум

те се обърнаха инж. Стоян Тошев - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев - ректор на Лесотехническия университет, проф. Диана Петкова - председател на Съюза на учениите в България, и проф. д.н. Иrena Атанасова - директор на Института по почвоползване, агротехнологии и защита на растенията „Никола Пушкаров“.

В конференцията участваха повече от 80 водещи учени от България, Германия, Австрия, Сърбия, Северна Македония, Гърция, Турция, Хърватия и Естония.

Миналото на Института за гората до наши дни бе представено в

доклад на акад. Александър Александров.

Юбилярят получи Поздравителни адреси от зам.-министъра на земеделието и храните инж. Мирослав Маринов, БАН, редица научни институти и горски институции и Съюза на учениите в България.

Последният ден от конференцията протече в района на Копривница, където бе обсъдено значението на горите при определяне на екосистемните ползи за обществото, с акцент върху историческите и културни аспекти на града.

Женя СТОИЛОВА
Снимка: Йордан ДАМИЯНОВ

Годишнина

Инж. Константин ТРИФОНОВ на 85 години

Роден е на 21.11.1938 г. в с. Плоски, Благоевградска област. Дипломира се през 1963 г. във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

До 1971 г. е началник на ГТУ и зам.-директор в ГС - Враца. След това работи в РДГ - София. От 1981 до пенсионирането си през 1997 г. е на работа в отдел „Дърводобив“ в централното горско стопанство.

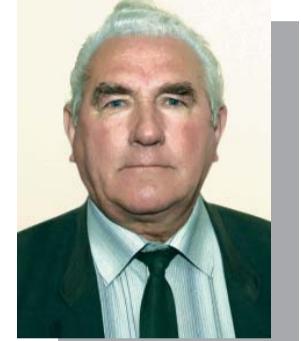

Инж. Трифонов еуважаван лесовъд и специалист в областа на ползването от горите и с определен принос за развитие на нашата дърводобивна дейност.

Георги ШУТЕВ на 80 години

Роден е на 26.11.1943 г. в с. Господинци, Благоевградска област. Средно специално образование получава в Техникум по горско стопанство във Велинград.

Работи в областта на горското и ловното стопанство. Директор е на Ловно стопанство „Пирин“ от 1985 до закриването му през 1991 година. До 1994 г. е ръководител на ДДС „Предела“ - Разлог, където впоследствие е г. специалист по лова и на тази длъжност прест 2009 г. се пенсионира.

Има голям принос за залесяване на 8850 дка нови гори. Като ръководител полага много усилия за изграждането на съвременно ловно стопанство.

Проф. д-р Христо ЦАКОВ на 75 години

Роден е на 01.11.1948 г. във Велинград. През 1972 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Професионалният му път започва като лесничей в ГС - Селище. От 1974 г. е на работа в ИГ - БАН, където защиства докторска дисертация през 1983 г. и дисертация за доктор на науките през 2001 година. От 1991 г. е доцент, а от 2002 г. - професор. Бил е зам.-директор и директор на ИГ - БАН.

Има над 200 публикации по фундаментални и научно-приложни изследвания в лесобиологията и горскостопанската практика. Резултатите от многогодишните му изследвания са утвърдени в 21 внедрения, свързани с продуктивността на горите.

Активен член е на УС на СЛБ.

Доц. д-р Надежда СТОЯНОВА на 75 години

Родена е на 20.10.1948 г. в София. През 1974 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Постъпва в Института за гората - БАН, където защитава дисертация за научната степен „доктор“. От 1995 г. е доцент. Пенсионира се през 2015 година.

Д-р инж. Стоянова е изявен учен с дългогодишна научна дейност основно в направление „Горско стопанство“.

Инж. Тодор НЕДКОВ на 70 години

Роден е на 06.11.1953 г. в Етрополе. Завършила ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1978 година.

Започва работа като лесничей в ГС - Етрополе. До 1986 г. работи в ГС - Асеновград, като началник на ГТУ и зам.-директор, и в ГСК - Пловдив. От 1988 г. е зам.-директор, а от 1992 до 2000 г. директор на ГС - Пловдив. Три години е директор на ГС - Първомай, и шест - на РДГ - Пловдив. Бил е зам.-директор на ЮЗДП - Смолян. Пенсионира се през 2018 г. като директор на ГС - Пловдив.

Инж. Недков е утвърден специалист и ръководител в областта на горското стопанство, който работи активно за развитието и умножаването на горското богатство в Пловдивска област.

Инж. Ярослав ЯРОСЛАВОВ на 70 години

Роден е на 07.10.1953 г. в с. Сърнево, Старозагорска област. През 1979 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Целят му трудов стаж преминава в ГС - Стара Загора, където последователно е началник на ловен участък и началник на ГСУ, а от 1988 г. - зам.-директор, като на тази длъжност се пенсионира.

Инж. Ярославов е изявен лесовъд и активен член на СЛБ, носител на зва-

Бележити дейци на горскостопанската наука

Акад. Петко Д. Петков - принос към подобряване на устройството и организацията на горското стопанство

Тази година отбелязваме 125-годишнината от рождението на акад. проф. Петко Димитров Петков (1898 - 1975). Роден на 21.06.1898 г. в Калофер, завършил лесовъдство в Агрономо-лесовъден факултет на Софийския университет през 1929 г., където след това е асистент (1931 - 1932). Повече от 10 г. работи във ведомството на горите, като служи последователно в Смолян, Старо Оряхово, София, Самоков, Габрово и отново в София, като през това време публикува статии в няколко горски издания.

През 1945 г. е хоноруван преподавател във ВЛТИ (сега ЛТУ). От 1947 г. е ръководител на катедра „Лесоустройство и горска таксация“ във ВЛТИ, а от 1948 до 1951 г. - декан на Лесотехническия факултет на Селскостопанската академия.

Проф. Петков е избран за член-кореспондент през 1962 г. и за академик - през 1967 г. в Академията на селскостопанските науки (Алманах на Института за гората, 1978).

Професионалният път на проф. Петков преминава през преподавателска работа по лесоустройство във ВЛТИ, като през 1955 г. издава учебника „Лесоустройство“, който през 1962 г. има второ издание. В средата

на миналия век написва в съавторство раздел за лесоустройство и в учебника за горските техники, специалност „Горско стопанство“. В книгата „Наръчник по основни въпроси на горското стопанство“ (1953) той е автор на раздела „Лесоустройство“. Написва частта за лесоустройство и в други две книги - „Горите и горското стопанство в България“ (1963) и „Горите и горската промишленост в България“ (1968). Във ВЛТИ развива и активна научноизследователска и публикационна дейност.

От 1964 г. до края на живота си през 1975 г. работи в Института за гората - БАН. Неговата научна дейност е в секция „Устройство и прогнозиране на възпроизвъд-

ството на горските ресурси“.

Проф. Петков изучава техническата зрялост на нашите белоборовите гори и дава препоръки за определяне на турнуса на сечта в тях. Друго негово изследване е върху техническата зрялост на смърчовите насаждения и определяне на турнуса на сечта. През 1962 г. публикува статия за турнуса на сечта на Учебно-опитното горско стопанство „Г. С. Аврамов“. През следващата година е автор на книга с обзор върху определяне на турнуса на сечта във високостъблени гори.

Организацията на територията на отделното горско стопанство като основа за правилната организация на производството в него е друго направление, по което проф. Петков прави проучвания. Той дава насоки на лесоустройството у нас съобразно с категоризирането на горите по значението им за народното стопанство.

Проф. Петко Петков и проф. Симеон Недялков изучават корелационната зависимост между текущия масов прираст и възрастта, бонитета и запаса на иглолистните дървости. В книгата „Някои проблеми на иглолистните гори в България“ (1962), проф. Петков е автор на раздела за увеличаване на производството в игло-

листните гори чрез правилната организация на стопанството в тях.

Към втората половина на миналия век в нашите гори се извършват много проучвания по типология на горите и е издадена книгата „Горска типология и приложение то й в лесоустройството у нас“ (П. Петков, М. Маринов, С. Недялков, 1960). Има публикация за направените изследвания за типовете гора и организацията на горското стопанство в ГТУ - Говедарци, ГС - Самоков (П. Петков, Н. Пенев, М. Маринов, С. Недялков и др., 1966).

В книгата „По проблеми на горското стопанство в дъбовите гори на НРБ“ (1964), проф. Петков и проф. Недялков написват частта за организацията и воденето на горското стопанство в дъбовите гори. Друг течен труд е за организацията на горскостопанското производство при реконструкция на нископроизводителни гори, който е включен в книгата „По проблемите на реконструкцията на нископроизводителните гори в НРБ“ (1965). Те правят проучвания за определяне на състоянието на горите в Странджа и за подобряването им чрез правилна организация на стопанството в тях. Двамата професори работят и за

установяване на периода за реконструкция на слабопроизводителни буко-гори.

Проф. Петков проучва размера на ползването на дървесина от горите в България за периода 1962 - 1971 г. и представя свое становище относно принципа за постоянството и равномерността в ползването, както и за превищено ползване от горите у нас.

През целия период на своята трудовата дейност проф. Петков публикува в редица сборници и научни списания. В сп. „Горско стопанство“ пише за устройство на горите по участъковия метод, за проверка на турнуса на сечта при лесоустройствените ревизии, за ролята на дърветата от различните класове на растеж при формиране на продуктивните горски насаждения и други. Неговите публикации са насочени към проблеми на лесоустройството и горското стопанство и отразяват вижданията му по различни въпроси от практиката.

Носител е на ордените „Червено знаме на труда“ и „Народна република България“ II степен. Акад. проф. Петко Петков има голям принос за подобряване на устройството на горите, за развитие на науката за гората и горското стопанство.

Доц. д-р Надежда СТОЯНОВА

Бележити лесовъди

Инж. Харалан Тодоров - професионализъм и висока гражданска доблесть

Родят на Харалан Александров Тодоров е от с. Кованлък (от 1934 г. Пчелище) Великотърновско, който през XIX в. се преселва в с. Салманово заради плодородните земи край река Камчия. Тук той е роден на 22.12.1907 г. в семейство с пословично трудолюбие и патриархален дух. Немалко от неговите предци са притежавали обществен авторитет и са били избирани за кметове. От неговия род е известният композитор Панчо Хараланов Владигеров.

Основното си образование завършва в родното си село, а средното - в Шуменската гимназия, известна със силен учителски състав. Там отличният ученик Харалан Тодоров за проявени леви убеждения през 1925 г. е преследван по Закона за защита на държавата. След дипломирането си през 1926 г. постъпва в Инспекцията по труда и обществените осигуровки в Шумен, където работи през 1927 - 1929 година.

Обичта към знанието и гората отвежда Харалан в чешкия град Бърно, където във Visoka Skola Zemedelska през 1929 - 1931 г. изучава лесовъдство. След завръщането си в България се записва в Агрономо-лесовъден факултет на Софийския университет, в който преподават известните български учени - професорите Георги Наджаков, Васил Стоянов (по горска индустрия), Тодор Димитров (по частно лесовъдство и по укрепяване на пороища), Темелко

Иванчев (по горска таксация и лесоустройство), доц. Борис Стефанов (по дендрология), доц. Методи Русков (по лесовъдство) и други.

През 1935 г. е стажант-лесовъд в Юндола, а след това - до 1937 г., в Ревирните лесничества Върбица и „Цонкова барака“. След дипломирането служебната кариера на Харалан Тодоров, както на повечето лесовъдите през този период, се характеризира с честата смяна на месторабота, което допринася за обогатяване на професионалния му опит. Последователно работи в различни горски райони на страната - Секция за укрепяване на пороищата и залягане - Казанлък, Учебно лесничество - Юндола, Ревирно лесничество - Върбица, Фотинско ревирно лесничество в м. Куртлуджа, Пещерско, Административните лесничества в гр. Омуртаг и Преслав, Общинско

ревирно лесничество - Стара Загора, Лесничество - гр. Елена, Държавно лесничество - Шумен, Ревирно лесничество „Цонкова барака“, Смядовско. Навсякъде той отстоява принципите на лесовъдството и професионалната част на ръководените от него лесовъди и горски труженици.

След 1945 г. работи в Областното управление на горите в Шумен и Районната дирекция на горите в Шумен. През периода 1945 - 1947 г. е заместник областен директор на горите, а от 1948 г. до кончината си през 1967 г. - окръжен и районен директор на горите в Шумен.

В своята дейност като стопански ръководител инж. Тодоров проявява висок професионализъм и гражданска доблесть. Верен на лесовъдската наука, той се обявява против провежданата от правителствена политика през 50-те години на миналия век за изкореняване на горите и превръщането им в селскостопански фонд. С общи усилия на лесовъдската колегия процентът на изкоренените гори в Шуменско и Търговищко е най-малък от този за страната. Намаляването на изкореняването на горските площи е постигнато с много усилия, дипломатичен търк и убедителни доводи пред партийните и държавните органи, вземащи решения, както и сред ръководителите на ТКЗС. Това не остава незабелязано от наблюдаващите този процес на национално ниво, но локалната разяснителна дейност и негласното

съгласие на ръководството на горското ведомство спасяват от унищожаване много равнинни гори в Североизточна България.

По негово време са създадени полезащитният и пътезащитният пояс Шумен - Силистра в Лудогорието, който е значим агролесовъден проект. Обособен и с голяма дейност е районният горски разсадник „Салманово“, който впоследствие носи името на Харалан Тодоров.

Инж. Харалан Тодоров заедно с инж. Панайот Митев и инж. Евгени Раев и др. лесовъди от дирекцията ръководят стопанисването на горите и създаването на жизнени, високорентабилни горски култури в окръга. Под негово ръководство и активно съдействие високостъблените планински гори в Горските стопанства на Върбица, Преслав, Смядов и гр. Омуртаг с ценни горскодървесни генетични ресурси са запазени като източник на качествени горски репродуктивни материали и обявени за семенни бази.

Със съдействието на ст. н. с. Марин Керемидчиев и ст. н. с. Петър Петров от Института за гората освен прилаганите предимно химични методи по това време са въведени и биологични методи за лесозащита от насекоми вредители и болести.

Ловният развойдник за елени и сърни „Паламара“ край с. Венец и с. Ясенково, създаден през 1932 г., се превръща в представително ловно стопанство.

Инж. Харалан Тодоров е от онези ръководители, които полагат изключителни грижи за професионалното израстване на лесовъдите в поверените им структури.

Под неговите грижи израстват бъдещите ръководители на горското стопанство в Шуменския край - инженер-лесовъдите Жечко Кънчев, Иван Ненов, Петко Тодоров, Васил Василев, Димитър Димитров и много други. Добре подгответ теоретично, с отличен практически опит, инж. Тодоров е отличен и желан лектор на курсовете за преподгответка на горски служители, провеждани в Ревирното лесничество „Цонкова барака“ в началото на 50-те години на XX век. За дългогодишната си горскостопанска дейност е отличен с „Народен орден на труда“ - златен.

В продължение на много години инж. Харалан Тодоров поддържа професионални контакти с директорите на районните дирекции на горите инж. Коста Бояджиев (РДГ - Бургас), инж. Пламен Караджов (РДГ - Русе), инж. Йордан Минков (РДГ - Варна), инж. Веселин Трифонов (РДГ - Берковица), инж. Марин Николов (РДГ - Стара Загора). Той е част от тази стара генерация лесовъди, които имат съществен принос за напредъка на горското дело в България, който трябва да се помни.

Починал на 06.06.1967 година.

Доц. д-р Янcho НАЙДЕНОВ

IN MEMORIAM

На 27 октомври почина инж. Иван Петков Георгиев.

Роден е на 20.01.1951 г. в с. Мартиново, Михайловградски окръг (сега област Монтана). През 1977 г. завърши ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Трудовата си кариера започва като началник на ГТУ в ГС - Белоградчик. През 1979 - 1984 г. е директор на ГС - Чупрене. С образуването на Ловно стопанство „Ком“ - Михайловград, е назначен за директор. От 1991 до 2007 г. е зам.

главен директор на РДГ/РУГ - Берковица. От 2007 до пенсионирането си през 2014 г. е началник на отдел „Общински гори“ и главен експерт по устройството и кадастръ на горския фонд в РДГ - Берковица.

През 1991 - 2007 г. е председател на Регионалния съвет и зам.-председател на УС на СЛБ. Отличава се с непримиримата си позиция срещу безпринципните уволнения на колеги, с висока професионална етика и морал, отзивчивост, толерантност и сърдечност.

Поклон пред светлата му памет!

На 30 ноември почина инж. Димитър Иванов Гаврилов.

Роден е на 04.01.1936 г. в с. Ковачица, област Монтана. Завърши ВЛТИ през 1959 година.

Трудовият му път започва в ГС - Балчик, където последователно е началник на ГТУ, зам.-директор и от 1973 г. директор на преобразуваното в Държавно ловно стопанство - Балчик. Две години е зам. генерален директор на горско-търговската фирма - „Лонгоза“. От 1991 г. до пенсионирането си е главен директор на РДГ - Варна.

Под ръководството му в ГС - Балчик, са

създадени 35 000 дка нови гори, в които особено място заемат залесяванията на Северното Добруджанско Черноморие. Поставя като първостепенна задача воденето на отгледни сечи в иглолистните насаждения. Развива сериозна ловностопанска дейност, осигурена с добри дивечови популяции, биотехнически съоръжения и подгответни специалисти. Постига най-висока в страната валутна доходност от единица ловностопанска площ. Има много публикации в централния и местния печат. Носител е на високи отличия.

Поклон пред светлата му памет!

Ловни миниатюри

Язовецът, който обитаваше Черни рид, беше истински строител. Отначало изравяше обикновена дупка, която вървеше под наклон на някой и друг метър от повърхността на почвата. После се насочваше хоризонтално. Някъде в дълбочина проходът се отбиваше встрани и завършваше с разширение. Като пригаждаше дупката си за живеене, той непрекъснато я чистеше, разширяваше я, правеше я по-дълбока, прокарваше нови тунелчета. И увеличаваше подземията си. Изравяше нови изходи. Неговото жилище беше един истински лабиринт.

Дойдеше ли нощта, излизаше от укритието си, оглеждаше се внимателно.

Отначало бягащ в тръсъ, като бързо местеше късите си крака. И почваше да търси нещо за хапване. Така намираще лакомства си - тълсти ларви на корояди. Причакваше някой тарараж, който разкъсваше някоя змия, и му отнемаше плячката. Понякога улавяше и водна жаба. А след нея се гошаваше и с някое и друго морковче.

Една стара лисица със стройно и добре развито тяло и доста дълга рунтава опашка му беше

Съжителство

научила навиците. И щом язовецът тръгваше на лов, хитрушата се вмъкваше в подземния му замък ей-така, да се посрещне от всичките си врагове и да се усамоти в своето си тайнство. Когато го усетеше, че се прибира, изчезва отново в чернотията на мрака. Но веднъж рижавелката реши да се заинти. И си остана в един от тунелите на язовеца. Стопанинът на тунела се върна от вечерно разбойничество, но кой знае защо не разбра за присъствието ѝ. И така двама-

та лакомници прекараха в подземията остатъка от нощта.

Някак си неусетно минаваше времето, а това съжителство стана обично. Двете животни не успяха да се сближат, но се понасяха търпеливо. Дали общото им хищничество ги пазеше от раздори помежду им или имаше нещо друго? Ала веднъж един наперен яздтериер ги изгони от укритията им и двама ловци сложиха край на идилията...

Такъв е животът, смъртта е ясна!

Чавдар АНГЕЛОВ

Поглед в историята

Приносът на Горско стопанство - Балчик, за създаване на зелената огърлица на Северното Добруджанско Черноморие

Горското стопанство, впоследствие Ловното стопанство, в Балчик съществува 92 години. То обхваща прибрежното от с. Кранево до румънската граница при с. Дурдакулак. Около 8000 ха от горските му площи заемат северните и южните дялове на Батовски горски комплекс. По-малки площи са пръснати из Добруджанската равнина, пясъците и свлачищата по крайбрежието. Особено място в горския фонд на Стопанството представляват полезащитните горски пояси, чиято площ е 1740 хектара.

Стопанството е собственик на всички гори в общините Балчик, Каварна и Шабла, както и част на горите на общини Варна, Добринище и Генерал Тошево, като общо стопанисваният горски фонд е 18 106 хектара.

Към 1950 г. в ГС - Балчик, съществуват два коренно противоположни по своята привлекателност района. От една страна, е Батовската долина - толкова живописна и красива, че писателят Петър Славински възклика: „Батова, дивна Батова - една планина под равнината.“ Спуснете ли се от добруджанското плато към с. Батово, ще се насладите на отвесни скали, живописни завои, дълбоки долове, където протичат бистрите води на р. Батова и притоците ѝ Джевзелийска, Климентовска, Фатмаджика и Тюлюджанска, които през вековете са оформили най-голяма и красива долина в Добруджа по протежение от 39 km до вливането на реката в Черно море край курорта „Албена“.

От друга страна, в Стопанството - от сегашния КК „Албена“ до с. Българево - тогава има неу碌ните гори варовикови и често свлачищни площи, както и сухото Гърленско дере, чието 25-километровото вдълбнато корито при поройни валежи е заливало работни земи на селата Видно, Нейково, Търница, Божаново и Ваклино.

Естествено в един такъв безлесен район залесяването да е на особена почит от местното население и първостепенна грижа на стопанското ръководство. Бидејки под румънско управление от 1933 до 1940 г. в Балчикското стопанство са създадени акции пояси между селата Кремена, Тригорци, Конаре, Травник, Челопече-

Някога голите и срязани варовикови склонове над Балчик и към р. Батова днес радват окото с красиви иглолистни култури и подмладени широколистни насаждения

не, видно, Горичане и Пролез. Тези насаждения бяха в добро състояние и след втория турнус на сеч.

След вършането на Южна Добруджа през 1940 г. в пределите на България тук е залесянно на малки площи, без да се подбират подходящи за условията на местността дървесни видове и без да има добро опазване на културите от паща. Затова те не са изпълнили предназначението си и впоследствие са реконструирани.

В периода 1945 - 1951 г. Секцията по укрепяване на пороицата и залесяване обособява горите и опороени площи по Черноморското крайбрежие в четири района - Балчик, Каварна и селата Българево и Езерец. Тогава с доброволен труд на местното население са залесени местностите Сребристият бряг и Дарака край Балчик, на Кочбунар и Чиракмана край Каварна, под селата Топола и Божурище, край Шабла и Крапец. Особено трудни са стръмните прибрежни райони, където се налага да се подготвят ръчни тераси за залесяване. Стопанството ползва две големи бригади от свои работници в Балчик и Каварна за тази цел. В това трудо-дело участват с доброволен труд много граждани и младежки летни бригади.

Голямо е дървесно-храстовото разнообразие при посочените обекти с оглед на условията на местността. Тук са ползвани черен бор, атласки кедър, туи, кипариси, ели, а при най-лопашите почвени условия - предимно сухоустойчиви видове като копривка, миризлива върба, люляк, смрадлика, хибискус.

Вторият фронт е работата по създаване на полезащитните пояси в земи на ТКЗС, на държавния горски пояс „Гърленско дере“ с площ от 750 ха и част от държавния противосуховен пояс - 64 хектара.

Бързо и качествено залесяване на морското крайбрежие за подобряване на ландшафта и условията за туризъм. Усилителя на лесовъдите се насочват към голите и опороени, често чисто варовикови, площи по крайбрежието. Успоредно с това са извършени и залесявания върху големи площи с черен бор и топола по свлачищата, доловете, пясъците и пустеещите места към с. Кранево, около КК „Албена“, местностите Сребристият бряг и Дарака край Балчик, на Кочбунар и Чиракмана край Каварна, под селата Топола и Божурище, край Шабла и Крапец. Особено трудни са стръмните прибрежни райони, където се налага да се подготвят ръчни тераси за залесяване. Стопанството ползва две големи бригади от свои работници в Балчик и Каварна за тази цел. В това трудо-дело участват с доброволен труд много граждани и младежки летни бригади.

Голямо е дървесно-храстовото разнообразие при посочените обекти с оглед на условията на местността. Тук са ползвани черен бор, атласки кедър, туи, кипариси, ели, а при най-лопашите почвени условия - предимно сухоустойчиви видове като копривка, миризлива върба, люляк, смрадлика, хибискус.

Вторият фронт е работата по създаване на полезащитните пояси в земи на ТКЗС, на държавния горски пояс „Гърленско дере“ с площ от 750 ха и част от държавния противосуховен пояс - 64 хектара.

В създаването на поясите се включват кооператорите от ТКЗС под ръководство на горски специалисти и с подсигурени фиданки от разсадника на Стопанството. При това огромно по мащаб залесяване, в някои години стигащо до 5000 дка годишно, се налага през 1951 г. горският разсадник „Соколово“ край едноименното село да се разшири. За периода 1951 - 1980 г. в разсадника са произведени 146 млн. едногодишни широколистни фиданки. Успоредно с това са произведени и десетки хиляди едроразмерни декоративни фиданки от кедри, туи, ели, смърч, чинар, сребролистна липа, червен дъб, смокиня. Освен за нуждите на Стопанството разсадникът осигури декоративни фиданки за озеленяване на дворове на училища, ТКЗС, военни поделения и предприятия. На по-късен етап в разсадника е обособен и орехов маточник.

В този период започва работа за подобряване на състоянието на нискостъблените гори в равнината. За изкореняване на нискостъблените горски насаждения в равнинния район особено полезна форма е отдаването на площи за бостани. След две години ползвателите залесяваха за своя сметка площи с осигурени от Стопанството фиданки и ползваха междувременно още една година. Чрез този метод са спестени огромни средства, а наемателите бяха много старателни и отговорни в отглеждането на едногодишните фиданки. Сега на мястото на нискостъблените гори снага са изправили прекрасни насаждения от червен американски дъб, акация, гледичия, орех и цер.

С Разпореждане № 352 на Комитета за стопанска координация към МС от 1970 г. се създава възможност да се работи върху непригодни за селско-стопанско ползване площи - край пътища, куорти и населени места в земи на АПК. За кратко време в изпълнение на разпореждането бяха създадени иглолистни и широколистни насаждения по Черноморието, както и в посока на с. Батово и с. Дебрене. Според почвените условия бе ползвана богата гама от дървесни и храстови видове.

В този обширен, с ниска лесостойкост

район, хората се радваха на озелененото Черноморско крайбрежие и крайбрежни ландшафтни насаждения. И най-вече на прекрасните пояси, които променят климатичните на Добруджа.

За създаването през този най-значим в залесяването период на Стопанството - от 1945 до 1981 г. с 51 940 дка масивни залесявания и 17 400 дка полезащитни пояси, трябва да отдават заслуженото на лесовъдите каради, както и на горските надзиратели. Това са Расим Арсланов и Георги Несторов - ръководители на разсадника, горските надзиратели Вельо Стоянов, Коста Атешлиев, Иван Железов, Минчо Ковачев, Георги Василев, Ради Димитров, Стеван Гаврилов, Андрей Петров, Ради Дойчев, Георги Бъчваров, Нягоя Василев, Николай Радев, Фахрадин Османов.

След 1981 г. досега са създадени близо 26 000 дка нови гори. През по-следните години се залесяват по около 200 дка годишно. Тези залесявания се извършват в изсъхнали или изсечени полезащитни пояси с подходящи за променените климатични условия дървесни видове.

Радостно е, че любовта към залесяването е пренесена в колегията на Държавното ловно стопанство „Балчик“, в наши дни - нещо, което на много места в страната го няма. Благодарение на директора на ДЛС „Балчик“ инж. Калинка Тодорова горският разсадник „Соколово“ се поддържа в много добро състояние и произвежда фиданки за собствени нужди и за съседните стопанства. Този качествен разсадников материал се ползва за реконструкция на някои неудачни полезащитни горски пояси, както и за други райони.

Днес многообразните почитатели на Северното Черноморие се радват на голф комплексите, курортите, пътищата, потънали в гирлянди от зеленина, зад което е скрит полуекваторен труд на скромни лесовъди, горски надзиратели и добруджани, за които остава удовлетворението от преобразената среда.

Инж. Димитър ГАВРИЛОВ

110 г. Държавно горско стопанство - Смолян

Дълголетна история с поглед в бъдещето

Едно от първите държавни учреждения, открити след Освобождението в Пашмаклийска (Смолянската) околия през 1913 г., е Административното лесничество. Първият лесничий, назначен на 29 октомври същата година за административен ръководител е лесовъдът Коста Лулчев. Първият горски разсадник се открива край Смолян през 1915 г. от Никола Русинов. За първи път с фиданки залесяването се извършва край с. Петково през 1922 година.

В дългата си история Смолянското горско стопанство, претърпяло различни промени в наименованието си, записва интензивни залесявания и овладяване на ерозирани и карстовите терени, особено във водосбора на река Черна, където борбата се води дълги десетилетия. Няколко катастрофални прииждания на реката, които нанасят големи щети, ускоряват приемането - през 1970 г., на Технически проект за борба с ерозията във водосбора на Черна. Те предвиждат да се залесят над 330 ха нови и гори и да се построят необходимите технико-укрепителни съоръжения. Което става за 2 години, но цялостното овладяване на целия водосбор приключва чак през 1980 година. Със златни букви са записани имената на лесовъдите и горските работници, оставили на поколенията прекрасни гори, които красят Смолян и околните му.

Прекрачвайки във второто десетилетие на ХХI в., Държавното горско стопанство - Смолян, помни и тачи традициите на предшествениците и ги обогатява с нови постижения, отговорно и с поглед в бъдещото стопанства горското богатство на Родопите.

Днес територията на ДГС - Смолян, попада в границите на Община Смолян. Общата площ на териториалното поделение е 28 368,3 ха, от което 27 220,9 ха е дърво-производителна площ и 1147,4 ха - недърво-производителна. Общата площ на държавните горски територии възлиза на 16 974 ха (59,8 %).

При сегашния състав на горите иглолистни видове заемат 81,7 % от залесената площ, като смърчът е 42,9 %, белият бор - 22,8 %, черният бор - 10,2 %, елата - 5,4 %. Деляг на широколистните видове е 18,3 %, сред тях с най-голямо разпространение е букът - 13,9 %, следван от зимния дъб - 2,8 %.

Освен дърводобива са развити и някои недървесни ползвания от горите, като събиране на билки, горски плодове и диворастящи гъби.

Добри условия има и за развитието на ловното стопанство.

В обхвата на дейност на Стопанството по Закона за защитените територии са обявени 5 природни забележителности, 4 защитени места и 2 поддържани резервати. Обособени са 3 защитени зони по Европейската екологична мрежа „Натура 2000“.

ЧЕСТВАНЕ НА 110 Г. НА ДГС - СМОЛЯН

На 31 октомври колективът на Държавното горско стопанство в Смолян - териториално поделение на Южноцентралното държавно предприятие - Смолян, отбелая годишнината

Колективът на ДГС - Смолян с директор инж. Петко Marinov

Инж. Димитър Баталов - главен секретар на ИАГ, връчи на инж. Marinov „Плакет на ИАГ“

Официалните гости на тържеството

Директорът на ДГС - Смолян, инж. Петко Marinov

Георги Тошев - зам.-министр на земеделието и храните

Инж. Здравко Бакалов - директор на ЮЦДП - Смолян

Приветствие от името на СЛБ прочете инж. Сашка Ivanova

тава в тържествена обстановка в Родопския драматичен театър „Николай Хайтов“. Любовта на родопчаница към гората е запазена от вековете в песенни творчества и не случайно народната певица Седва Симеонова под звуците на гайдата на Атанас Тодоров откри тържеството с най-любимите песни.

Да споделят празника с горските труженици тук бяха официалните гости - зам.-министър на земеделието и храните Георги Тошев, главният секретар на ИАГ инж. Димитър Баталов, областният управител на Смолян Захари Сираков, вр. и.д. кмет на Смолян инж. Мариана Цекова, директорът на ЮЦДП инж. Здравко Бакалов и председателят на УС Николина Чолакова, дирек-

торът на РДГ - Смолян инж. Георги Кисьов, директори на държавни институции, на горски и ловни стопанства в обхвата на Предприятието, ветерани.

Исторически дати и настоящето на Смолянското горско стопанство бяха представени от неговия директор инж. Петко Marinov. - 110 г. това е дълголетна история - подчертва той, - изпълнена със съдържание, с грижа за родопската гора, за обогатяването на нейните ресурси, за запазване на професионалния дух и единство, с което трябва да се гордеем и днес. Тази неизчерпаема любов към гората се предава от местните лесовъдни ветерани към младото поколение. Нека този ден ни напомня и през следващото десетилетие колко е важно единството ни в името на българското горско богатство да сме разумни, солидарни и човечни помежду си, за да преодоляваме заедно трудностите, които срещаме по община ни професионален път.

Инж. Marinov изказа благодарности към институциите, ръководството на ЮЦДП и към всички бивши и настоящи служители на ДГС - Смолян.

В приветствието си зам.-министър Георги Тошев подчертава значението на над стогодишната горска институция, благодаря на колектива на ДГС - Смолян, за приноса им в опазването и увеличаването на зеленото богатство на Родопите и

Носителите на приза „Лесовъд на годината“ - инж. Атанас Ташев, инж. Сашка Ivanova и инж. Съби Dimitrov, в различни години работили в ДГС - Смолян

прочете Поздравителен адрес на министъра на земеделието и храните Кирил Вътев.

Приветствие от името на ИАГ и ръководителя й Стоян Тошев поднесе главният секретар на Агенцията инж. Димитър Баталов. По случай 110-годишнината той връчи на инж. Marinov високото отличие - „Плакет на Изпълнителна агенция по горите“.

Колективът на ДГС - Смолян, бе сърдечно поздравен от Захари Сираков, инж. Мариана Цекова и инж. Здравко Бакалов, който припомни на присъстващите, че през годините от Стопанството са излъчени трима носители на най-високото лесовъдско отличие „Лесовъд на годината“ - инж. Атанас Ташев, инж. Сашка Ivanova и инж. Съби Dimitrov. Инж. Бакалов връчи на инж. Marinov ключ за нов високопроходим автомобил за нуждите на Стопанството.

От името на Съюза на лесовъдите в България и неговия председател проф. Иван Палигоров Поздравителен адрес прочете инж. Сашка Ivanova - зам.-директор на РДГ - Смолян, и член на УС на СЛБ. В поздравлението се казва: „Вие имате чащето да свържете своя живот с една от най-благородните професии - на лесовъдъа. Нещо повече - вие имате привилегията да сте наследници на изтъкнати представители на лесовъдската колегия в региона, която вече е със 110-годишни традиции за високо качество в горското и ловното стопанство, достигнали до най-висока степен на квалификация и отдали много сили, енергия и професионализъм, а някои от тях и живота си, за опазването, стопанисването и ползването на горите в ДГС - Смолян, като една от най-красивите части на Родопите и България. Бъдете горди с постиженията на няколко поколения лесовъдди, изградили и успели да поддържат устойчиво във времето заслужен авторитет сред професионалната колегия“.

Приветствие поднесе и председателят на УС на РДГ „Сокол“ - Смолян, инж. Костадин Манджуков. Поздравителни адреси бяха получени от РД „Граница полиция“ - Смолян, Държавен архив - Смолян, и ДГС - Смолян.

Със съдействието на Държавен архив - Смолян, бе уредена Фотодокументална изложба „110 г. Държавно горско стопанство в Смолян“, в която бяха представени снимки и документи за историята и развитието на горската служба в града. Тя развлечава много ветераните, работили дълги години в Стопанството. Още една седмица изложбата можеше да се види и от жителите на града.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки: Станислава КРУМОВА

Началото на тържеството с родопски песни за гората

Фотоизложбата „110 г. ДГС - Смолян“ бе посрещната с голям интерес